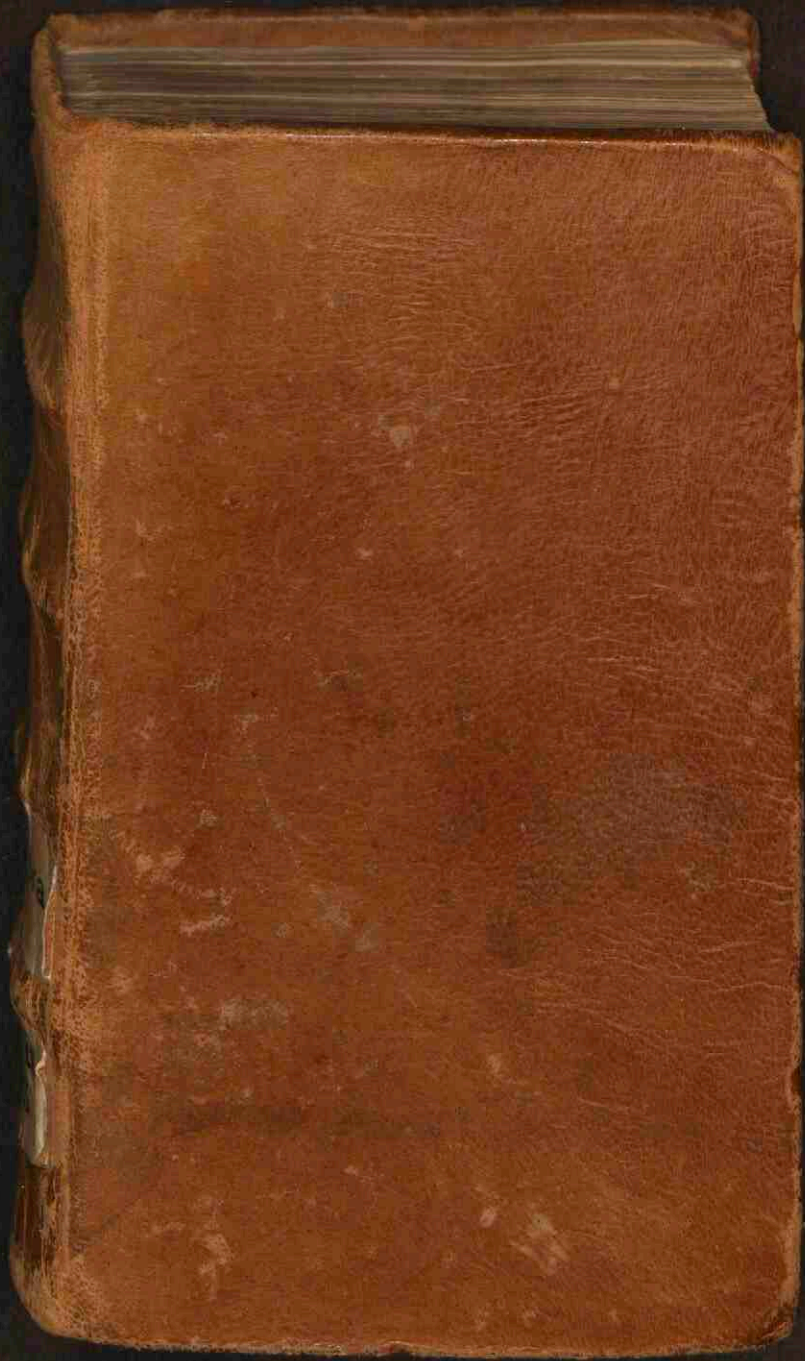

Petriscus Georgii Macropedii fabula jucundissima.

<https://hdl.handle.net/1874/342152>

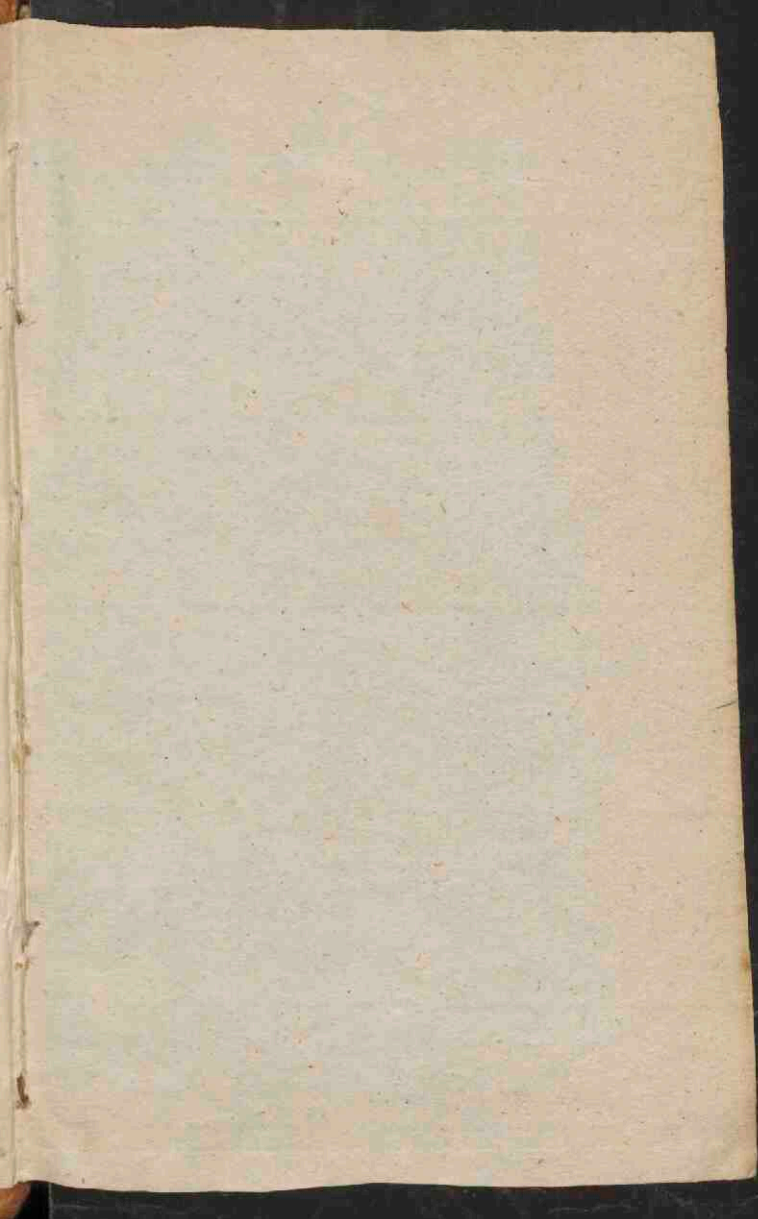
~~68~~

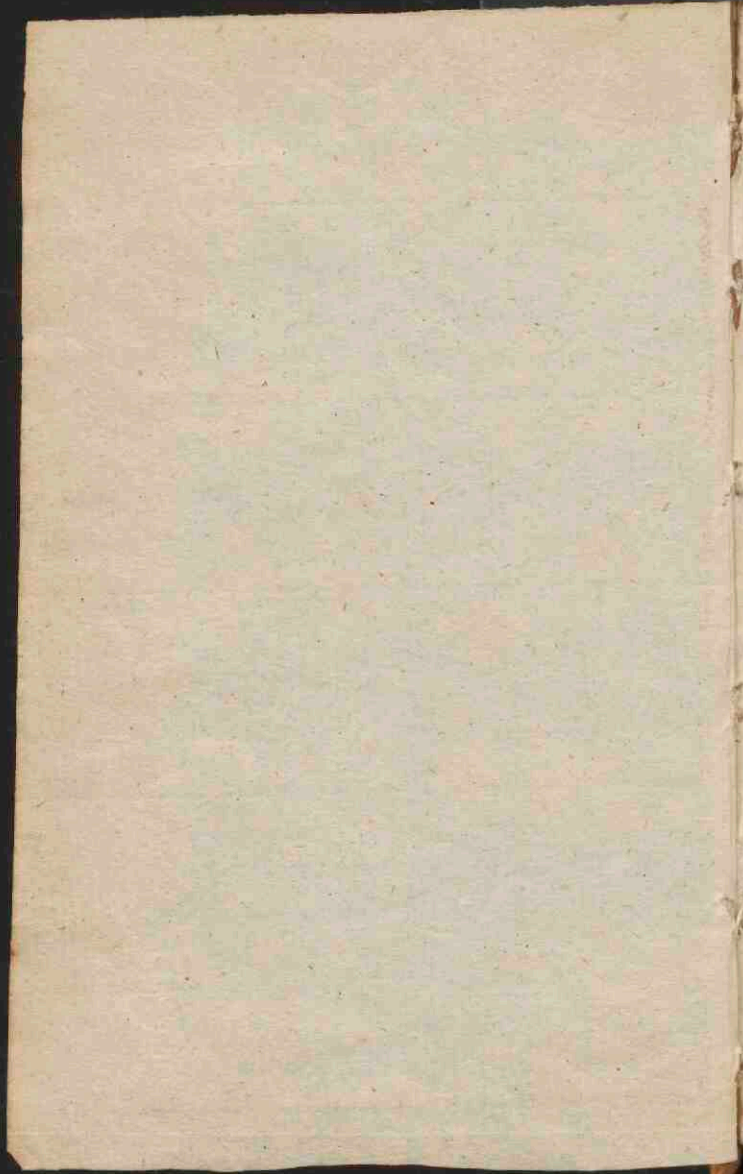
Litt. Latina 525

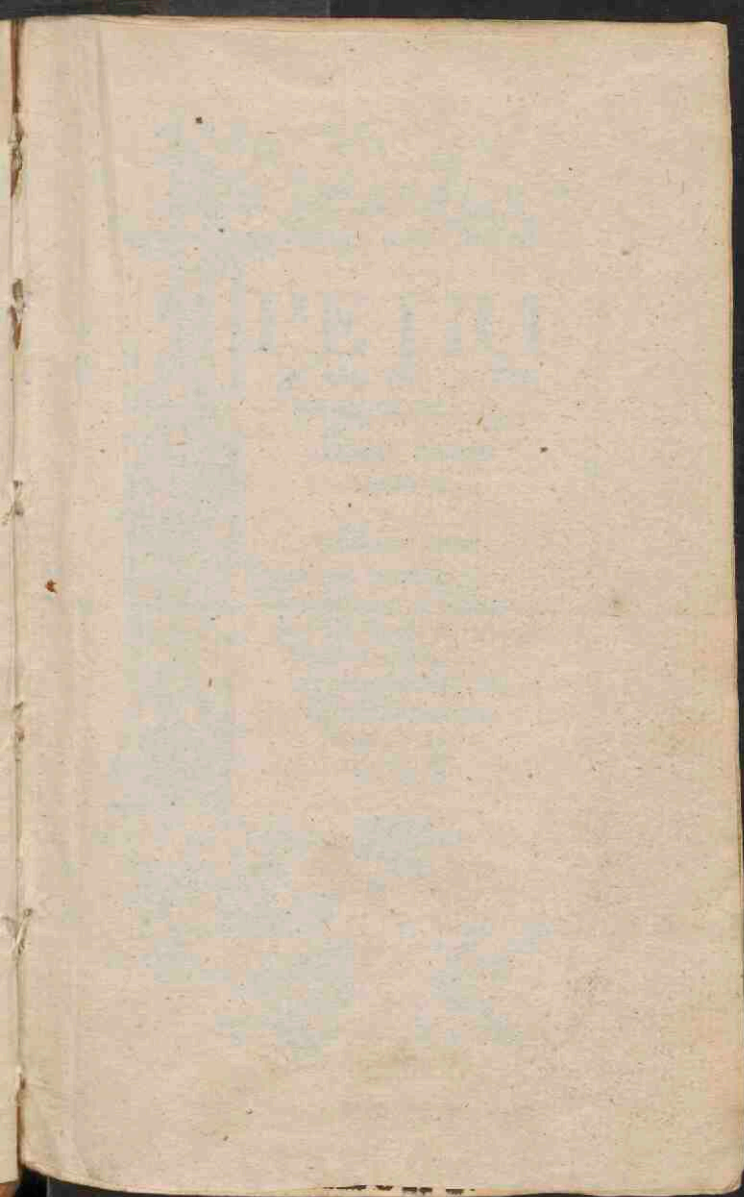
Litt. latinae.
Oct. n° 525

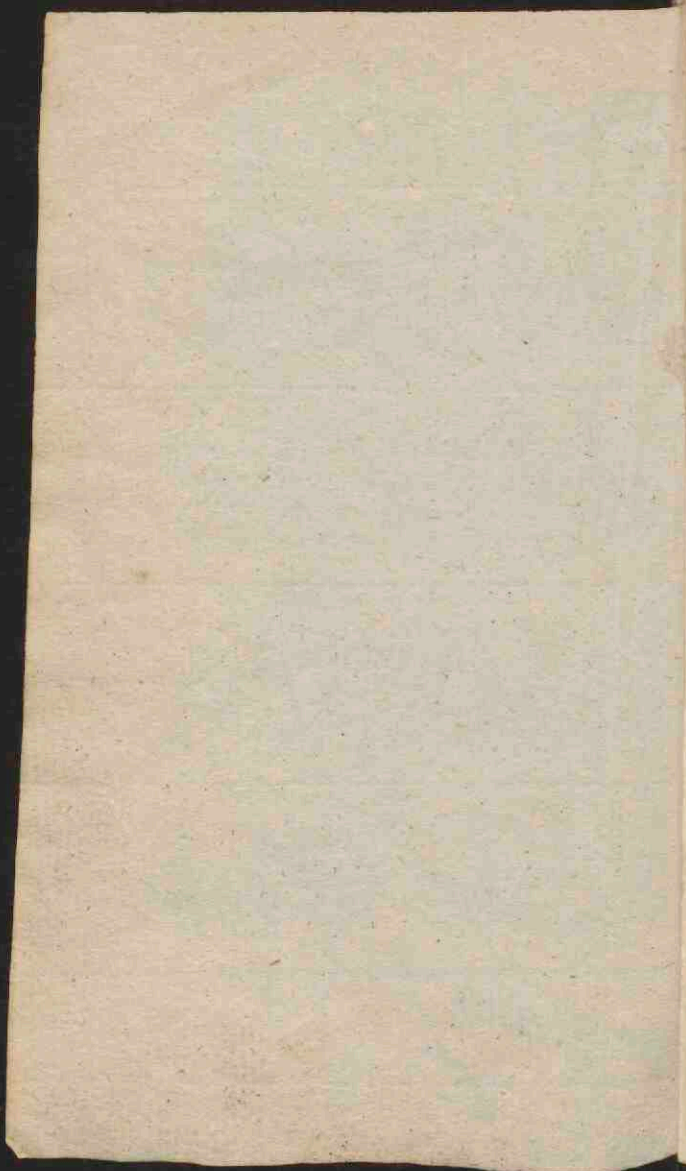
Rariora

X. oct.
525

PETRI
SCVS GEORGII
MACROPEDII
fabula iucun-
dissima.

¶ Ad Lectorem.

Accipe nunc candidè lector Petri-
scum nostram, ex fabulis illis,
quas tibi nupèr promissimus.
Accipies reliquas, cū mihi
per occupationes scho-
lasticas ad recogno-
scendum eas va-
cauerit. Vale.

DOMEN-ARCHIER
TE
UTRECHT.

q̄ Georgius Hadriano à Krimpen,
studioſo puero S. D.

Memor patris tui erga me benivolentia &
liberalitatis, (cum alijs in rebus non poſſo
ſim ei dignius gratificari) hoc te volui mi
Hadriane literario donare munuſculo, ne primum
in me, tanquam in hominem ingratum, & beneficij
inmemorem, iure torqueri poſſit Græcorum, tenarius.
Οὐδὲν γέφυται ἕως οὗ οὐδέ ποτε δέξαιμ.

Ut & tu in eo ſubinde verſato animū tuum oblectes,
& à ſocordia, nugis, iniquiſq; luſibus deſiſcias.

Conſideres quoq; præter erudiſſionē Latinā,
quid tu parētibus & præceptoribus, quid
illi iuſtus tibi debeāt, & q̄ improbo-
rum dūctus & ſodaliciū perinde
ſint tibi ac peſtus vitāda. Accipe

ita q̄ gratia manu ab amico
profectū manu ulū, &

(quod dici ſolet) σὸς

ὁ ἀεὶ ἔδωκεν

σὸς αὖτις. Vale.

¶ Argumentum in Petriscum.

Mater Petrisco, quē probū fore vult pater,
 Mysandra nimis indulget vxor pernicax.
 Post parua furta, magnam & insolentiam
 Pater hunc magistro accusat, atq; cæditur.
 Cælus, patri furatus aureos quindecim,
 In ganeo sociatus est nequissimis
 Pulsis schola gerronibus, cum quibus & ob
 Furta ac dolos coniectus est in vincula.
 Porro imminente morte proprijs litteris
 Matrisq; precibus impetrat Didascalii
 Clementiam, qui alijs relictis patibulo, hunc
 Virga eximit, cælumq; cum peculio
 Reddit parentibus, & strepunt conuiuia.

¶ Dramatis personæ.

Prologus.	Cabiscus, Stypiscus fures.
Galenus pater.	Philocrisium, Philargirum
Petriscus filius.	Lorarij duo. (meretrices
Liturgus seruus.	Gnorymus senex.
Mysandra mater.	Rusticus.
Didascalus cū discipu-	Prætor cum satellitibus.
lis, & puero.	Sycastra delator.

¶ PROLOGVS.

Didascalus noster animaduertens nihil
 Gregi tuo scholastico opportunius,
 Vobisq; spectatoribus fore gratius
 Ludis, iocisq; scenicis, ex tempore
 Pro temporis ratione scripsit ludicra, vñ
 Habeat iuuentus nostra, quo se exerceat,
 Quo vos quoq; hoc iam tempore oblectemini.

Præterea habebunt plus satis, si liberos
Suos ament, vetent ve castigarier,
Stultissimæ mulierculæ, pueri quoque
Suis rebelles vsq; præceptoribus,
Exempla non vulgaria. Atq; illæ quidem
Vti videant suam per indulgentiam
Gliscere suarum prolium licentiam.
Hi vero vt edocti filiorum turpibus
Comilitonum casibus, nulli velint
Rebellium parere contubernio,
Sed optimis subesse præceptoribus.
Videbitis (quanq; probo satum patre)
Puerum Petiscum matris indulgentia
Sodalibus adhærere perditissimis.
Tandemq; post rebellionem, fornices,
Et furtâ ad infandæ, probrosæ, & horridæ
Mortis venire periculum. Quod vltus est
Tali autor argumento, id in causâ fuit,
Quod cum Rebelles primitèr dedisset in
Lucem, fuere qui parum vel candidi
Vel eruditi dicerent, quod fabulam
Tanq; sibi propriam, a alienam venderet.
Quasi adulterinam vel propriam Terentius
Ædat, quod Andriam ex Menandro transferat.
Fateatur ingenie autor ipse, sibi prius

Visam sub argumento eodem fabulam,
 Prosa haud metro scripta ab Helicō breuissimē, &
 Arrisit adeo hypothēsis, vt decerneret
 Tractare eandem honestius seu comicōs,
 Longe tamen alio ordine atq; schemate.
 Nunc eius an sit adulterina, candidus
 Vbi contulerit vtrancq; lector iudicet,
 Vt igitur obtrectator is habeat sibi
 Quod non queat laceffere, simili quidem
 Iam lusit hypothēsi, haud eadem, denuo,
 Vt id quod illis tædio, vobis fiet
 Iucunditati maximæ. Vos itaq; huic
 Quotquot theatro adestis oro & obsecro,
 Vt prorsus omnibus abdicatis fabulis,
 Omniq; strepitu ac sibilo, nostri gregis
 Aureis benignas præbeatis ludijs,
 Ne fructu & vtilitate vos priuemini,
 Nostriq; inutilem laborem assumpserint,
 Inutilem arbitramur vtiq; dum vacat
 Attentione, labore parta oratio,
 Si identidem vos nil quoq; animaduertitis,
 Domum profectò hinc absq; fruge redibitis.
 Quiescite itaq; adeste cum silentio,
 Musisq; candidis fauete candidi,
 Post horulam vnam aut alteram amitterini.

Actus Primus.

Scena Prima.

Galenus. Petrus. Liturgus,
Iambici trimetri.

Recta Petrisce ludum adi scholasticum,
Quædam priusq̄ abibo, huic mandauero.
Atq; in macellum postea ablegauero.
Pet. Quonam pater proficisceris? Num vesperj
Rediturus? Gal. Id refert tua prorsus nihil,
Tu recta adi ludum vltro litterarium,
Didascalog̃ nuncia me iam adfore,
Ad cœnam enim mihi hoc die inuitandus est.
Caue deprehendam abesse te cum venero.
Pet. Non deprehendes. Vnde oritur hæc tibi
De me pater suspectio? Gal. Pareto, abi.
Liturge ad esdum, vt quæ volo & tibi imperem.
Lit. Præsto est Liturgus here. Quid exequi iubes?
Gal. Sta paululum dum abeat. Putas ne vera sunt
Quæ intus mihi de filio suggereras?
Lit. Pol, ægre & illibenter here gnatum tuum
Insimulo quouis crimine, vt quem post tua
Fors facta habebō herum alterum, veruntamen
Cum deceat esse plus patri q̄ filio
Seruum fidelem, quod ego iam plus septies
Et deprehensam haud data opera, & videram.

Celare te non debui. Gal. Probus es, & ego
Cum tempus exiget. Lit. Morare aliquantulum,
Nam præter ova, butyrúmque, & caseum:
(Quod hætenus filii) & pecuniam extulit.
Gal. Pecuniam? Lit. Subinde vidi. Gal. Ut potuerit?
Aut si videbas, quin vetabas? Lit. Scilicet.
Au saculus, prociâq; per me desinat,
Suum mihi crimen potius impingeret.
Gal. Sed qui potuit (inquam) mihi argentum adimere?
Auctissimus quod obieratur scrinijs?
Lit. Nil scrinijs (quod adhuc sciam) hætenus eruit,
Verum lateenter introit cellam frequens,
In qua tu cum debitoribus loies
Subducere ratunculam, & quod inuenit.
Audeatq; surripit. Gal. Quid audio? Lit. Quod est
Res ipsa: vidi aliquando q; duo aut tria
Sestertia illinc clanculo subduxerit.
Ex his quid actum, quid futurum conijce,
Comperita bis, volunt patrata septies.
Partesq; edens, tandem canis corium vorat.
Gal. Probè mones, ipsamq; rem quam suggeris
Dum tacitus expendo, intuor verissimam,
Putaueram profectò me in ratione vel
Dati vel accepti frequenter decipi,
At impasuit (vt iam liquet) mihi filius.

Lit. Sunt, cum quibus solet interim versarier,
Nequissimi, verum mihi non cogniti,
Quos ipse dum voles facile vānaberis.
Gal. Sat est, cape hos solidos duos, abi ocys
Recta in macellum, & vt placuit vxori, eme
Quæq; optima pro vespero conuiuio.
Ego filium dignè priusquàm rus eam
Iubebo castigarier, Didascalum
Quoq; ad epulas vocauero. Lit. Sospes redi.
Gal. Cura omnia approbè exigas. Lit. Curauero.

¶ Scena .II.

Galenus. Didascalus. Discipuli. 4.

Mortalium iucunditas quàm turbida,
Q; vana, quàmq; amara sit, præsertim ijs,
Qui coniugem rixosam habent, & liberos.
Experior in me maxime. Sed eccum adest
Quem conuenire gestio Didascalus
Stipatus auditoribus. Did. Vti dixeram
Alacriter (si occurrerint)prehendite
Nequissimos, ne terreamini impetu
Minist; eorum, ne ve terga yertite. Disc.
Haudquaẽm præceptor, haudquaẽ. Did. Quis hic
Qui concito nobis gradu fit obuius?
Disc. Galenus est, pater Petrisci, te petis.
Gal. Salve magister crudite. Did. Idem idem

Salve Galene. Gal. Quò hūc gregē extra septa agis?
 Did. Belle quidem tu, vt lepidus & facetus es.
 Sed quid Galene ouicula tua creberrimē
 Ab ouilibus se subtrahit? Gal. Quidē subtrahit?
 Did. Subducit. Ga. Atq; id crebri? Did. creberrimē,
 Fultusq; semper testimonio tuo
 Et syngrapho. Ga. quo syngrapho? Did. tuo equidē
 Chirographo. Ga. id est autographō, nō syngraphū
 Meum, neq; intra mensem & vnum aut alterum
 Chirographum dedi, scio equidem quid doli
 In syngrapho latet, patris dum syngraphus
 Autographus fit filio. Did. Vtinam & omnibus
 Isthuc parentibus semel persuadeas,
 Eapte tunc profectō pueri industria,
 Vt scripta scriptis affigrent proximē.
 Nobis quoq; illudant, sibiq; maximē.
 Atqui omnibus mens neq; eadem, neq; ratio.
 Nimisq; amant suos parentes liberos.
 Gal. Ita est, parum secede mecum hac obsecro,
 Est nanq; quod secretius tibi in sinum
 Fundam. Did. Libens faceffo, duc me quolibet.
 Paucis tamen (quòd ad alia festinem) modo
 Loquendum erit. Sunt nanq; qui præpropere se
 Ferulæ meæ subduxerint, nisi caute eos
 Mox anteuortero, quemadmodum accinctū vides.

Gal. Vides, sed audi me tribus modo verbulis. **Did.**
Audio. **Gal.** Petrus in schola est: **Di.** Est in schola.
Gal. Ideo obsecro te quod potissimum maxime, ut
Ad sanguinis suffusionem usque sagris
Cædatur acrioribus priusquam eas.
Ne si quid interim (ut est sagax) ei per hos
Suboleuerit, medietur aut fugam, aut suam
Matrem subornet lachrymula, ut se liberet.
Did. At unde castigaueris? nam cædere
Palam omnibus causa latente haud congruit.
Gal. Heu, causa talis est, ut & tandem mihi
Mala pertimecam, & filio. Præter doles,
Mendaciūque, quæ & ipse crebro expertus est.
Præterque furta casei atque butyri,
Præterque furta carniū atque piscium,
Etiam subinde sustulit pecuniam. **Did.** Hui.
Gal. Quapropter obsecro tuam prudentiam,
Ut corrigatur ocyus, dum foris ero,
Mecumque cenaturus ad sis vesperi.
Di. Referenda gratia est, libensque quod rogas
Prius exequar. **Gal.** Quod atque dictum oportuit.
Venare quoniam transtulit. **Did.** Rimabimur.
Quantum negotium parentibus suis
Plerumque liberi ingerunt. **Disc.** Didascalus
Redit, Petrus absque controuersia

Cadendus est, non absq; causa enim pater
Sinceritatem praeferebat pectoris.

Did. Silete: sequimini, mihi exequenda sunt
Alia priusq; abiuro. Disc. Quid dixeram?

Did. Cadendus est puer absq; controversia,
Quod cum Cabilco fuit ei conviuium.

¶ Scena .III.

P Didascalus. Petrus, Discipuli .4.
Rroferite flagra Clauiger. Petrusce ades.

Pet. Quid vult: Did. Ades, paucis loqui tecum volo.

Pet. Adest Petrus. Ecquid in me criminis?

Did. Tu solve subligaculum: parentur ij

Quosq; qui futuri sunt mihi adiutores,

Pet. Qui cedat omnino innocens? Did. Tun' innocens?

Tu praeter ova, caseum, & alia plurima,

Quae sustulisti ex aedibus creberrime,

Neutiquam pepercisti patris peculio,

Et innocens? Pet. Id nemo mihi probauerit,

Neq; mater vnq; tale de me dixerit,

Quam huc aduocatam oportuit (si mecum agas

Iuste) priusquam caderes, vel testibus

Probato, quod falso astruis. Did. Quod ex tuo

Parente didici, non potero non credere.

Pet. Vernaculi mendacibus credis pater

Instinctibus. Nego, ni probetur testibus.

Did. Nos iudicis testisque fungimur loco.
Tu cæditor, vos tendite ac dissoluite.
Pet. Heu, Did. Viuam ad vsq; cutē, videbo si queanē
Hæc flagra testem accersere. Protendite,
Tenete fortiter. Pet. Innocentem cæditis.
Proh Iuppiter quid patior. O Deūm fidem, ō
Præceptor, ō pceptor. Did. Es adhuc innocens? Pet.
Haud quaq;. Did. adhuc testes ne? Pet. testis ipse sum.
Ego ipse sum furti omniū. O Did. at quō elata sunt?
Pet. Cabisco & alteri Stypisco tradidi. O.
Did. Digni profecto quibus ferantur pluriā.
Quid reddidere? Pet. Furta præter sua nihil.
Miserere sat caeso. O. Did. Patrabis amodo?
Pet. Nunq; patrauerō. Did. Amodo te corriges?
Pet. Correxero, correxero: miserescito.
Did. Surgat. Sedete in classe quisq; propria.
Cauē Petrisce, ne quid vltra exaudiam. Pet.
Meminero dum tempus finet. Did. Quid murmurat.
Nequā? Pet. Nihil. Did. nequissimū ingeniū istud est.
Cauē. Disc. Fugit præceptor, excurrit schola,
Vin' hue reduci? Did. Hem, currat in malā crucem.
Pet. Vah sordide ac pedunculose Didascale,
Meminero dum queam. Disc. Minatur, obstrepit,
Lapidēs mittit. Vin' citiprehendimus?
Did. Nolite filij, suo se tempore.

Ipfus prehenderit, ipfius irritaverit.
Vos expedite ad alia quæ propolueram.
Vbi paululum quieverim, concessero.
Disc. En expediti te foris morabimur.
Vt iam Petrus ululat ante ædes suas.
Matrem illico videbimus procedere. Pet. Heu
Mater mea, obsecro prodi foras. Disc. Opus ingredi

¶ Scena III.

Myfandra. Petrus.

Q Vos eiulatus audio pro his ædibus?
Quis lachrymat? Tun' mi Petrisce lachrymas?
Pet. Ego lachrymo mater. My. Faterè quid accidit.
Num cæfus est? Pet. Grauiſſime ò mater flagris
Acerrimis. My. Quid feceras? Pet. Prorſus nihil
In innocentem enim hoc modo bacchatus est
Didascalus, vide vt cutis mea lacera est,
Vt membra liuent, vt rubenti ſanguine
Infecta veſtimenta ſunt. My. Papæ quid hoc
Mali? Perinde ac in latronem ſaciit.
Pet. Id diceres, ſi me videres diſtrahi.
My. Mitte hæc: quid inquæ feceras? Pet. Nihil quidẽ
Commiſeram, verum pater meus prius
Q' abiret, accuſauerat me criminis.
My. Pater tuus te criminis? De quo obsecro?
Quæ adulteria, quæ ſupra, quæ ve furta ſic

In te acriter punita sunt? Vnde arguit?
Pet. Dicere vereor. Etsi innocens, turti arguit,
Me mala, pyra, ficus, nucēsque dixerat
Sed & oua saepe sustulisse ex ædibus.
My. O animos truces Didascalii. Minutula hæc
Delicta castiganda erant tam sæuiter?
Quænam (malum) dementia & patrem tuum
Eo impulit, uti te iuberet propter hæc
Tam atrociter laniarier, lacerarier,
Etiam si culpa admiseris? Pet. Poi, neutiq;
Mater, Liturgus hæc patri falso omnia
Suggererat, pluribus at ipse obnoxius.
My. Liturgus hæc? Mecastor hic velanias
Suz dabit pœnas, satagero quoq;
Ut neuter impunitus isthuc egerit.
Mecum Petrisce mi domum ingredi, ut tibi
Calido incubanti lectulo permollia
Fomenta & vnguina adhibeam. Pet. Mater præi,
¶ Chorus scholasticorum, Iambico dimetro
Amor parentis in suos
Sit temperatus liberos,
Ne moribus petulantium
Conueniat, sed arguat.
Si indulgeat lasciuia,
Parcatq; lentis virgulis.

Protervientes fenserit,

Neciq; vix subduxerit.

Lucretio gnatus cruci

Cum adduceretur ab osculo

Nasum momordit, parvulo

Quia fuerat in vulgenter.

Quid necit Beli ac liberos

Vna die, nisi blandior

Corruptio, & remissior

Impuberum educatio

Quin David Ammon passus est

Catum ense fratris Abessalom,

Quod non scelerium ob stuprum

Redarguit clementior.

¶ Actus Secundus

Scena Prima.

Philechrysum sola. Iambici trimetri.

BELIUM diurnum plus timent metamiculo
 Duo cum Didacalo in schola, q̄ singule
 Nescerna mecum praeta in thalamo aggredi,
 Et ob hoc meam hanc operam locabo tanto eis
 Lubentius, quanto obsequia sunt mihi in
 Complexibus q̄ in lecttione Didacalo,
 Vidbo & explerabo, ne Didacalus
 Fortassis inconsideratos opprimat.

Papæ, ipse adest repente subdolos, suis
Stipatus (vt solet) vndiq; auditoribus.
Quid factopust? Intra recurrentum ocyus,
Et indicandum amalijs, si quo modo
Præsentibus malis queant occurrere.
Necq; fugiendi necq; latendi hic est locus.

¶ Scena II.

Didascalus cum 4. discipulis. Cabiscus.

Stypiscus. Philochrysum.

V T dixeram prius, prehendite a lacriter
(Si occurrerint) nequissimos, ne aut impetu, aut
Minis eorum terga vertite. Disc. Neutiquam.
Did. Pulsabo ad ostium. Recludite has fores.
Phi. Quis pulsat ostium meum? Ca. Præceptor est.
Did. Recludite. Sty. haud recludimus, quin te magis
Tuosq; disturbamus ædibus, nisi
Sponte redeas. Did. Aperito tu mulier fores,
Nequando iure consulatus te arguat. Disc.
Præceptor in te lotiū. Sty. habet. Phi. tun sordide hec
Meum relinques ostium? Sty. Cabisce ades,
Tu saxa, coctilesq; lapides suffice.
Philochrysum tu profer huc plus lotij.
Facile hunc Aristarchum ædibus repulerimus.
Pedunculose, sordide, ac phanatrice
Nondum recedis ab ædibus? Disc. Petræ ruunt,

Præceptor effuge. Did. Irrita hæc industria est,
 Captanda consilia altera. Heus tu Clauiger
 Accede consulem, roga mittat duos
 Lorarios, qui corrigendos exigant.
 Curre, hoc loco vel in schola morabimur.
 Disc. Factum puta, curro, reuertor, hic resisto.
 Cab. Ut iners & ignauus modo astat turpiter.
 Abi cruenta, haud amodo cæsurus es.
 Did. Sin' ego cæcidero, cædet ipse carnifex.
 Vetus est parcemia. Sin' patrem tuum audias,
 Post vitricum auditorus es. Quid filij,
 Quid mihi rebelles improbè auersamini,
 Præter meam eruditionem, quicquid est
 Et honestum, & æquum, & vtile, & pium? An nihil
 Vos pudeat horum? An non Dij vlciscantur hæc?
 Similes ne vestri cernitis passum cruci
 Gladiove adactos emori infœliciter?
 Descendite heus descendite, vt peiora non
 Patiamini. Sty. Quas tu cruces, quosq; gladios
 Nobis paras vanissime? Hinc si non abis,
 Saxis tuo illisis cerebro hanc plateam
 Tuo cruore purpurabo. Abito dum.
 Disc. Hem, saxa mittitis in Didascalum impij?
 Saxa ne remittimus? Did. Tacete, quiescite,
 Præstat tacendo iniuriam mihi fugere,

et multa respondendo vncere. Expediē
Redire dum Lorarij veniant, quia
Cum stulto inire praelium, stultissimum est.
Eamus, ante ludum adest muliercula,
Quæ me expetit cōuentū, vt autumo. Disc. Refuge.
Mater Petrisi ea est. Did. Noua ea cententio est.
Vos introite.

Scena .III.

Sandra. Didascalus. Petrisus.

— **S**ordide plagosēq;
Didascale, vt quid in meū hunc sic filiū
Crudeliter, grassatus es? Non sic feræ
Trux carnitex, non sic feræ à venaticis
Canibus solent lacerari, vt hic tenerrimus
Laniatus est. Did. Sile parum muliercula.
My. Egon' tibi filebo pestis? Egon' tibi
Silebo? Vix me contineo, quin in tuas
Manibus capillos euolem. Did. Quis te malus
Genus agitat muliercula? An nulla ratio
Tibi reliqua est? Quo sine tandem filium
Tuū in hunc scholam mihi tradidisti? Nunquid vt
Post scelerata, postq; flagitia, impunita sit
Nequitia? Peniculōve vulpis vapu et?
Nonne erudiri volueras, cum adduceres?
Et pro sceleribus corrigē? Eruditio haud

(Vt is vel inuitus fatetur) defuit.

Cur ergo vis sola absit huic correctio?

Piuris facis doctrina & eloquentia,

Quæ moribus pulcherrimis fore præditum?

My. Non vitia corrigi, sed ouiculam veto

Innoxiam excoriarier. Fera bestia

Hæcine tua est correctio? Iam didicimus

Quæ sæpenumero audiuimus, quonam hæc tunc

Pactio vsus es nostris tyrannæ liberis.

Probis satos parentibus & innoxios

Sinamus ita cædi, trahi, mactarier?

Did. Innoxium vocas, qui adhæsit noxijs?

Qui rem tuam domesticam furto abstulit,

In ganeumq; transtulit? Qui in fornice

Latens vagabundus vè sæpe schola abfuit?

Pet. Mentire singula. Ego ne mater patiar hæc?

Did. An mentior, qui à patre partim isthæc tunc

Partim ab alijs vera didici, partim quoq;

Mihi ipse fassus es? Pet. Ego fassus sum tibi?

Mentiris ædepol. Did. Adhuc grex testis est.

My. Fors verberare extorsisti, vt aliqua dicret.

Et quid, si (vt assueuere pueri) vel pyra,

Vel mala, vel ficus, vel his simile abstulit?

Did. Adde oua, carnes, cascum, & pecuniam.

Pet. Mentitur impudens. Did. Vele ego, vel tutemier.

My. Quid audio? Tantillus hic puer audeat
Vel istiusmodi vel obolum attingere?
Did. Et felium catuli subinde lebetibus
Carnem extrahunt. Mihi crede mulier, si finas
Adolescere hoc pacto tuum puellulum,
Vereor cruci ne tandem adultum nutrias.
My. Quas tu mihi obtrudis cruces homo omnium
Deterrime? Egó ne filium meum cruci? Pet. Hem,
Egó ne cruci? Cædamus. My. Impudens caput.
Did. Te contine mulier, alioqui ad consulém
Duci iubebo, adsunt enim Lorarij. Pet. Hui,
Cedamus hinc mater, valeat. My. Haud sic tamen.

¶ Scena .III.

Lorarij. 2. Didascalus. Discipuli. 2. Polymathes, &
Philomathes. Versus tetrametri seu octonarij.

A Bi domum impudens, bonosq; desine in-
cessere viros

Conuitijs, si non velis (vt merita) cras traducier.

Salve mgr. Did. vosq; auete, pbi viri. Lo. τοῦ λυγέος
ὄξυπρος ἔστι. Did. qd ita? Lo. qd pbitatē inesse pspicis

Vtriq; nrm, q̄ hætenus quidē vtriq; nullus credidit.

Did. Facete. Lo. Erat cū muliere mala (vt video) tibi.

Did. Nec id infreqēs ludimḡis, quis (cōtentiō,
profectò miserrima est

Conditio. Lo. Lites redimeres has, vulpiūq; cædere

Peniculis. Extra iocum: quid aduocasti nos duos?
Noftra indiges opera? An rebelles, q̄s oportet corrigi.
Sese erigūt? Did. Audite me. Meretricula in vicinio est
Cui se applicant duo ex scholasticis meis nequissimi,
Quos corrigendos dum volebā adducere, obdito ostio
Missis lapidibus propulerunt desuper, quapropter &
Opus mihi vestra est ope & prudentia, sed maxime
Authoritate publica. Lo. Iuuabimus pro viribus.
Præcede, duc nos ad locum certaminis, quia pugiles
Tuos videre perlibet, cum quibus oportet congrēdi.
Did. Eam? Dis. an cōcedim? Did. manete, p̄stolamini.
Poly. Vgh natib? Immo tergorib? illis, quib? tot ybera
Immorient, horreo memorās. Tu clauiger virgas para
Pulsant domū. Phi. n̄ri silēt. Poly. intrōq; rūpūt viribus
Phi. En alter exilit, tenet magister, alterum extrahunt.
Sequitur meretrix eiulans. Poly. Fortasse cæsa fustibus,
Viden? vt manu auersa retūditur? Phi. Video, vice faucij
Po. O vtinā & ipsā huc pertrahāt, dissauandā mastige
Phi. En iam reuincti funib?, ducuntē haud secus ac solent
Fures philacæ adducier. Poly. Spectaculū lepidissimū.
Iam quicquid irrogauerint, probri aut doli mulctabit.
Vex? quia adsunt proximi, cedam? intrō. Phi. Ita censeo

¶ **Scena V.**

H Lorarij. 2. Didascalus. Cabiscus. Stypiscus.
Os hæctenus nostros recipe mgr̄, & scholastico

Ex more corrige, alterum seruabimus dum tu alterum
Cæcideris, nequid tumultus interim in schola excitet.

Did. Solue. An Cabisce non foret modo honestius, me
audito ad has

Spontaneum venisse plagas, q̄ per hos turpissimè
Trahi ministros publicos, & hãc mouere tragediam?

Ca. Cædes modo, at non a modo. Did. Faxit Deus, verū
Ne postea te cadat atrox carnifex, q̄d est meū (caue,

Nunc exequar. Lo. Quo priuilegio secundus vapulas?
An te superior ille nequitia, prior quod vapulat?

Sty. Ride te nunc, fortassis olim non adeò ridebitis.

Lo. Cessent minæ. Numera Stypisce quot nã cottabos
Socius ferat, perferre cū te totidē oporteat. Sty. Truces

Vos glutiant, vorent lemures, & ater tartarus.

Me vos quoq; necabitis? Retaliabo si queam.

Lo. Probè salutat nos, habenda gratia est. His vinculis
Soluatur, atq; vestibus spoliatur, vt eò alacrior ad

Pugnam fiet, nostròq; munere hoc modo expeditius

Fungamur. Sty. Hui, Lorarij me soluerint? Lo. Lorarij
Possunt ligare & soluere. Huc profer lacertos, ne simul

Cum Sofia Plantino & ante cottabos pugnos edas

Atq; colaphos. Prob' ē. Soluto cingulo tunicā abstrahere,

Thoracā laxa, vt viniā ad vsq; cutem facile Didascalus

Indusium mox auferat. Sty. Diespiter vos perduat.

Lo. Redit Didascalus, vt salutis ratio & ordo postulat,

Vocatum ad vimeum modo accubare faciet ferculum.

Did. Eho, altero hic festiuor, qui se apparant praelio.

Lo. Nos antagonisten nouum tibi ante praparauius.

Præter tua vnguina nil ferè desyderatur amplius.

Propter minas, linguæq; virulentiam, nostram hanc ei

Operā locauim⁹. Di. pbe actū, & hūc athletā inunxero.

Ades sceleste. Nonne mage decebat auscultare mihi,

Qz hoc schemate, exēplisq; pelsimis palām traducier⁹

Sty. Traducitis, traduxerōq; vos, fuit si occasio.

Lo. Abi, data est nobis prius iam occasio hæc. Videtō ne

Etiā secundo detur, & pœniteat impudentiæ.

Quid tu fugis post verbera? Stultā facis rem, si quidem

Licuisset has plagas fuga euasisse, prudentissimam

Profectō iudicārē. At vbi iam exsus es, quorsum fuga?

Numerā sodalis cottabas, animōsq; meritis explica.

Ca. Explicuero mox Baccho, dapib⁹, & puellis cādidiis.

Lo. Eho puer, tu Veneri, laecho, epulationibus vaces?

Ca. Vobis quoq; inuitis. Lo. Et vnde tibi pecuniæ? Ca.

Et quid ad

Vos attinet? Lo. Iam adest sodalis. Ca. Commodum

Lo. Sequitur quoq;

Præceptor. Ca. Ad coruos, neq; a modo mihi pceptor est

Valedicimus palām tibiq; litterisq; & ludo huic.

Sty. Valedicim⁹, meminerimūsq; oli, vbi fuerit occasio.

Did. Abite, abite vel ad crucē, dum neq; suauibus quidā

Negasperis corrigimini. **Ca.** Vah fordide. **Sty.** Vah
carnifex.

Lo. Valeant magister hi improbi. **Did.** Cauçant sibi
quod muneris

Mei fuit subui, habeoq; gratiam vobis viri

Fortissimi. mecūq; adeste in prandio. **Lo.** Placet. **Iterum**

Illi ad suū rediere, p̄stibulū. **Did.** Doleo. **Vos** sequimini.

Crepit ostium in vicinia, vitanda turba. **Sequimini.**

¶ **Scena VI.**

Myfandra. **Petriscus.** **Versus** septenarij.

Vir abest, **Liturgus** abest, familia abest, vacant
plateæ,

Vacantq; vicinæ domus. **Quid** sola ego obtuebor

Dies parietes? **Feriæ** ne publicæ? **Petrisce**

Ades (est enī quod filio mandem, priusq; abibo ad

Phileniā atq; **Euodiā**) **Heus** prodix ne? **Quid** moraris?

Pe. **Mater** cla præsto sum: **quid** est qd mea opera curatū

Voles? **My.** **Capte** has clauēs, domū dū rediero curato.

Pe. **Curabo.** **My.** **Adibo** proximū cenopolion ad amicas

Veluti sponondi. **Si** pater vel si **Liturgus** veniat,

Tu traditis his clauibus me accersere, modò requirant.

Pe. **Face**ssō, verū ad ludum vt exeam statim necesse est.

My. **Vbi** feceris quæ iusserim dimiserō, quocūq;

Libuerit ibis, interim claudenda claudito, atq;

Siqua aperienda aperi. **Cauē** nequid domesticarum

Mi gnate rerū pessum eat. Pe. Matercula id cauebo.
 Euax, mihi omnia credidit mater mea his collatis
 Mihi clauib⁹. Iam intra Petrisce ad quaslibet parētū
 Opes. Reclude matris abdita scrinia, vt pigmēta &
 Piper eximas. Aperi patris thesaurū, vt inde argentū
 Quantum citra notam audeas, tollas. Adi securus,
 Nam solus es sine arbitris, forib⁹sq; pessulum obde,
 Nequādo callidus Liturgus opprimat te incautum.

¶ Chorus versu dimetro.

Q Vanq̄ probi infestos sibi
 Semper tulerunt improbos,
 Tamen fuerunt ante nos
 Fœliciora tempora.

Iam ridet auditor surum
 Didascalum, puer senem,
 Sanctum prophanus, impius
 Pium, parentem filius.

Iuratio, deuotio,
 Obscenitas, lasciuia,
 Furtum, dolus, procacitas,
 Pueros cum ephebis occupant.

Mores parentum lubrici,
 Amplectitur quos puerulus,
 Nimia quoq; indulgentia
 Causa atq; fomes omnium est.

B

8.

His itaq; non medebimur,
Nisi tum parentum tum boni
Didascalii vitæ integra, &
Correctione acerrima.

Stultitia si ligata sit
(Schlomonis ex sententia)
In corde pueri, virgula
Sæuere fugabitur.

Nam virgula dum cæditur,
Non corpus ipsum occiditur,
Sed liberatur ignibus
Cæsi anima horrendis tartari.
Quis enim impossibile sit
Corrigere, quem Deus oderit,
Cædendus est tamen impius,
Quo habeant timorem cæteri.

¶ Actus Tertius.   Scena .I.

D Liturgus. Petrus. Septenarij
Lutius moratus est me Ianias, vt Dii omnes
Morentur ipsum in distrahendis carnibus vicissim.
Quod commodū sibi sedulo inuestigat, at quid alijs
Incommodet, perpendit ipse neutiq;. Nam certo
Est certius, si verbera euadam, heri mihi maledicta
Mox ingeret, magnæ infidelitatis infimulabit.
Hærus modestus est, hærus tranquillus est. Contra, illa

144
Nil incommodius, inquietius, impudentiusve.

Iam plena compita sunt, in ore est omnium procatib

Malitia foetinae, qua in optimum virum infaniuit

Pro pestilente filio, dignis imēq; caeso.

Pet. Si ipsam mihi teneam catenis ferreis fortunā in

Nervo ligatam, non queā extorquere cōmoda tantā

Quāta vitro iā ē largita. Pipe, zaccaro atq; cinnamo

Hāc manicā & intimos sinus tunicae repleui: at aurū

Suffarcinabo peplo inuolutum in subligaculo, ne

Si fors sit explorata, me crumena furti accuset.

Ex mille nummis quindecim vix abstuli, sed totos

Rutiles & aureos, Pater non deprehendet, quod si

Deprehenderit, tempus docebit quid reus praetexam.

Et cōmodū, nam adest Liturgus, auctor huius furti

Futurus. Vbi res postulauerit, has eidem clauēs

Tradā, atq; abibo, sodalibusq; cūcta mox partibor.

Quid ades Liturge, qd inquā ades serius, vbi trāsuiit

Ferme hora prandij: Lit. Quod haud possem citius

adipisci hāc.

Quae voluerat matercula tua, cuniculos, perdices,

Capum, anferem, vernecis armum, & his similia.

Vbi est hera? Pe. Abijt cū familia, iussit & tibi clauēs

Has traderem, nam lectiouū tempus est, ludū adeo.

Lit. Da, vade. Ne pater domi forisve teprehendat.

Pe. Vado. Bene est q' omnia euenire fortunatae. Huius

Væh mihi, redit pater, ni fallat oculus. Ipsus
Est, aliquid vt me hoc explicem pauore cõminiscar.
Adueniat, est quod facile persuadebo, obit cõmentũ

¶ **Scena .II.**

Galenus. Petriscus. Mysandra. Trimetri.

Vbi sũt libri Petrisce? quin scholas adis? Pet.
Sub vestib^o p̄. Gal. explica, ne (quẽadmodũ
Edoctus es) furtum rei domesticæ
Suffarcinaueris. Pet. En pater mi codices.
My. Plus satis in vno exhauriendo congio
Morata sum, quòd non venirent, quæ tamen
Dudum mihi spoponderant. Nunc tempus est
Parare, vesperi quæ edenda sunt. Quid hoc?
Eho, redit Chrysippus hic solito prius,
Rursumq; vexandum Petriscon excipit.
Scrutatur, atq; territat. Quid hoc (malũ)
Dementia? Si impunè puerum læserit,
Mysandra non vocabor. Haud me deditus
Examine videt. Morabor in ostio,
Vt candidè excipiam virenti verberere.
Gal. Esto, sed hac iter ad scholã? Pet. Non est pater.
Verum ad meam mater culam (vti præceperat)
Vocandam eo. Gal. Quo mater abijt? Pet. In forum
Pater, quo emat quod erit necesse vesperi.
Gal. Abi, caue mendacij ne te arguam.

Pet. Successit hoc. Iam adibo præfectos meos,
 Vbi matri adesse patrem atq; seruum dixerò.

¶ **Scena .III.** Galenus. Mysandra.

N Il mihi boni præfaga mens de filio
 Promittit: vna heu mater in culpa est, suam
 Demens per indulgentiam, quòd funditus
 Corruptitur. Si obnitar illi, aut arguam,
 Mox gliscit odium, & iurgium, & turbatio. At
 Quid, In ostio ipsa? Profectò sunt quæ non satis
 Cessere ei ex sententia, pallori enim
 Vultus rubor permistus isthuc indicat.
 Quid pestilentius viro sit pacifico
 Muliere mala? Non aspides, non tigrides.
 My. Impie, cruenta, edax tuorum viscerum,
 Quid in meum gnatum tuos animos truces
 Iam prodidisti, vt instar pecudis redeat huc
 Laniatus? An paterna mens tam dura sit,
 Vt filium suum adeò discerpi velit,
 Te præter vnum in bæluam mutabilem?
 Gal. Vxor tuis moderare paulùm affectibus,
 Sermonibusq; breuibus aurem accommoda.
 Scis cur puer percussus est? Quid fecerit?
 Non pro leuiculis aut minusculis (quod &
 Fortassis arbitraris) his affectus est
 Plagis, sed ob mendacia, ob furta, ob mala

Furum sodalitia, quibus cum in ganeo
Versarier didicisti, scholâsq; ommittere,
Eapropter isthunc (vt decebat) v'l meis
Cædi flagris, non vngulis discerpier,
Mandaueram. Id crudelitatis arguis,
Id impium, id vel beluinum iudicas,
Si ob scelera sua puer parenti vapulet?
Non hoc sacris iussum & prophanis legibus?
Non æquum, honestum, & patriæ assuetudinibus?
Quin te magis ausim criminum caput omnium
Contendere, vtpote quæ tua indulgentia
Pueri indolem alioqui bonam corruperis.
My. Mentiris isthæc omnia insulsum caput.
Num annos puer vix quattuordecim habens, tibi
Scortabitur, furabitur, bacchabitur?
Egô ne eidem omnis mali dedi originem?
Hem tibi caput stolidissimum. Sic discere, sic
Discere obloqui mendaciter mihi impudens
Nagator, in fontemq; cedere filium.
Gal. Prima hæc feram mea vxor abs te verbera,
Verum secunda si feram, iam nescio.
My. Feres secunda & tertia, modò pergis hoc
Modo loq. Ga. heu. My. ne fle miser. Ga. certè miser
My. Sic terge ocellos, atq; abi in malam crucem,
Nam senties peiora, si reuerteris.

Scena. IIII. Gnorymus. Galenus. Myfandra

S Trepuit domus vicina turba aut iurgio,
V Videbo quid fiet. Galenus astat hic
 Pro foribus. Heus vicine quid faciem fricas?
 Quid lippiunt oculi? Quid ægri passus es?
 Gal. Fumosa domus est, & oculis meis nihil
 Fumo molestius, adeoq; cum mea
 Vxorcula iurgatus exeo, propulit
 Fumusq;. Gno. Quid, fumus? Cū & ipse annos decē
 Habitauerim hanc domum, nec vnq; (quod sciam)
 Fumo molestam passus sim. Gal. Sic est. Vide.
 Gno. videbo. vbi hic fumus? My. scdo ades impudēs?
 Feras scdo oportet: hem tibi. Gno. malūm. Ga. habet
 My. Tum es? Virum putabā. Abi, quod habes, tene.
 Gal. Redit. Quid est? Fumos ne nondū expertus es?
 Gno. Haud miror equidē q; modo hæc fumosa sit,
 Cum extra focum ligna ardeant virentia.
 Cuius domus tali rogo haud fumosa sit?
 Cuius oculi fumo pari non lippiant?
 Gal. Ha ha he. Te & experier fumos meos
 Oportuit? Gno. Vicine eamus obsecro,
 Et optimo vino serenemus oculos,
 Mæroribus medeamur his Bromio sacro,
 Lætisq; poclis abluamus tristitia.
 Gal. Placet. Gno. quid age dic mihi Galene, quid tibi

Cum illa negotij? Gal. Audies. Unatum meum,
Qz clanculo quædam domo abstulit, acribus
Cædi flagellis iusseram. Gno. Merito quidem.
Gal. Id vxor ægrius ferens (quia filio
Indulget vltra q̄ sat est) me primulum ex
Agro reuersum obiurgat impudentius.
Cum deinde totius mali ipsam dicerem
Fontem atq; originem. Virentem insaniciens
Fustem meo illidit leuatum vertici.
Gno. Post tale tonitru hymbrem sequi necesse erat,
Sed sustines? Gal. Non sustinerem Gno ryme,
Si mihi perinde placeat ac tranquillitas
Turbatio. Primum hunc feram, non alterum.
Gno. Dum animus quiescit coniugis, secreto adi
Expostula acriter cum ea de singulis.
Si lenitate flexeris, longe optimum.
Gal. Et hæc mea est sentētia. Gno. Hem, cedam? hæc
Contraq; curas hauriamus congiun.
¶ Chorus. Iambico dimetro.
CReata sunt solatio
 Baccho dicata munera,
 In gaudiūmq; danda sunt,
 Sumenda quoq; merentibus.
 Sumendo sunt merentibus
 Pro temperato gaudio,

Non regibus nec satrapis,

Ne iusta & aequa negligent.

Si hostis greges abegerit,

Si cura mentem presserit,

Si vxor malis me affecerit,

Vinum bibendum porrige.

Dum mea megera in me furti,

Dum blaeterat, dum per strepit,

Dum illidit aulam verticis,

Vinum bibendum porrige.

Porrige bibendum largius

Vnum duosve congios,

Vt mens dolore tabida

Per Liberum refloreat,

Dum fluet in calice merum,

Dumve exiluerit poculo,

Cave modum ne excesseris,

Gulae ve nimis induleris.

Nam blandius solet ingredi

Ridentis instar pueruli,

At nisi modum seruaueris,

More aspidis momorderit.

Si biberis immoderatus

Quod gaudio creatum erat,

Iram, probrum, libidinem,

C

sk

Similesve pestes imbibes:

Cui vale? cui quereia? cui

Plaga? cui discrimina?

Viro qui Iaccho deditus

Studet hauriendis poculis.

Mediocritatem igitur tene;

Ne plus minusve sumpseris

Necessitas quam postulat.

Extrema enim vitiosa sunt.

¶ Actus Quartus.

Scena Prima. Iambici senarii.
Petiscus. Cabiscus. Stypiscus.

ILLa regressa, adibo praefectos meos.

Planè futurus luce clara acceptior.

Adeste socij, adeste amiculi, ostium

Referate quam potestis hoc citissimè.

Ca. Congerro salue. Quid agitur? Sana est cutis?

Pet. O mi Cabisce, quot ictibus nates meas

Laniauerat Didascalus. Qui amabò dic

Vtriq; vestrum cum inagistro conuenit?

Ca. Prorsus nihil. Nam venit huc violenter, vt

Nos in scholam perduceret, sed lapidibus

Abactus est. Misit ministros publicos,

Quibus resistere non valentes, sœuiter

Vincti sumus, tracti sumus, caesi sumus

Tam immaniter Petrisce, vt hulcerosior
 Nostrum vtriusq; sit cutis, q̄ scabra ouis,
 Aut omnium qui in compitis stipem rogant.
 Meis medentur clunibus Philechrysum, &
 Socij Philargyrium. Pet. Suavis vnctio.
 Ca. Quid plura? Vterq; scholis renunciauimus.
 Pet. Et ego renunciauero, si cesserit
 Materculæ ex sententia. Iam amiculi
 Videte, quis me dotibus fortuna
 Beauerit. Videte cinnama, zaccarum,
 Piperq; plurima. Sty. Per Aphroditen plurima.
 Pet. Nondū omnia. Sty. Hui, quid subligaculo erues?
 Per Herculem pecuniam. Ca. Pecuniam?
 Sty. Pecuniæ (ita me Mercurius amet) satis.
 Pet. Videte nunc. Sty. O Iuppiter, iam cæsare
 Beatiores. Aureos philippeos
 Videmus vltra quindecim. Hæc poterunt putas
 Poterunt domi celarier? Pet. Poterunt patri.
 Sty. Si illi, sat est. Pet. Hæc trado vobis largiter.
 Ca. Et nos tibi vtram volueris amiculum
 Nostram suauiter. Sty. pisce, nos quidem
 Arguimur ignauissimi, si simile nil
 Patrauerimus. Sty. Institue quod factum voles,
 Habebis vsq; me paratum ad omnia. Ca. Heus
 Amiculæ, Petriscon introducite.

Tractate comiter, fouete molliter.
Amate dulciter, dum obambulabimus.

¶ Scena .ii.

V Philochryson. Philargyriū. Petriscus.
Ideon' lepusculum meum? passerulum
Meum? Ades amatorcule, ades. Ecquid stas foris?
Phila. Ducamus intrò. Ingredere belle amicule,
Ingredere. Quid vult erui femoralibus?
Pet. Primum omnium afferri iubete celeriter
Tres optimi musti falerni congios.
Bellos agamus homunculos meæ animulæ.
En aureus philippeus. Philo. Pulcherrimus.
Puella ades. Primum introi, tum misero,
Nam quispiam in vico strepit, ne forte non
Velis videries. Pet. Sequor, strepitum audio.

¶ Scena .iii. Rusticus. Cabilcus. Stypiscus.

Pecuniam mihi tradidit vir vrbicus,
Sed fraudulentus vt plurimum sunt vrbicis,
Et rustico imponunt, queant modo commodis.
Iccirco (si sapiam) priusquam abiuero
Numeranda denno est, & exploranda si
Sit iusti (vt inquit) ponderis, monetæq;
Si publica & probata sit. Locus aptus hic.
Ca. Fortuna iam fanet, video pecuniam.
Sty. Nihil interest inter videre & habere. Vbi

Ca. Vbi? **Vidēs** ne stupide stupidum rusticum
 Nummos suos numerantem ad aedes proximas?
Sty. Video, sed an tibi numeret, non sat scio.
Ca. Numeras mihi, & tibi si velis. **Sty.** volo aedepol.
 Sed quo modo? **Ca.** Docebo te brevissimè.
Sty. Aut culcitra. **Ca.** Iunge te viro, atq; cominus
 Affare blanditer. Inde & inter fabulas
 Nummum subduce quemlibet, dein viculum
 Te in dexterū mox proripe. **Sty.** hem. **Ca.** Sile parū.
 Sequetur ocyus, sequenti reiice
 (Si sit necesse) posteaq; sat alijs
 Abduxeris à nummulis. **Sty.** Rem intelligo.
Ca. Tace, ego interim tota citus pecunia
 Correpta in hunc vicum sinistrum fugero.
 Vterq; facile plæbis in frequentia
 Latebimus. Nunc sine mora ipsum accedito.
Sty. Accedo. Faxit Mercurius, vt prospere hæc
 Vtriq; cedat vafricies. Saluus sies
 Probe vir. Tun' es Portengius? **Rust.** Nō sum quidē
 Portengius, sed Spengius. Quid hoc rogas?
Sty. Portengius Cocrengiusve si fores,
 Per te meis mandare possem amiculis.
 Putās ne iusti ponderis sit hic aureus?
Rust. Est. **Ca.** Habet. **Rust.** Ades. **Quo** curris imo
 probe? **Heus** redi.

Ca. Persequitur in vicum relictis omnibus,
Iam iam vices Cabisce, iam tuæ vices.
O Cræsi opes, Midæq; gazæ amplissimæ,
Q; multa fors fortuna mi semel aggeris,
Vt integram hanc pecuniæ summam simul
Nactam, absq; furto in pileo sic colligam,
Recurrere iam Cabisce viculum in alterum,
Moue tuos celeres pedes, ne videat, aut
Te deprehendat Rusticus, cum redierit.

¶ Scena .III. Rusticus. Philochrysum,
Phylargyrium. Petruscus. Versus tetrametri.

E Góne miser? egóne stultus? qui scholastico vago
Credēs, philippū pdidi, melius? redire ad alteros
Ne simul & illum & hos. Vt omnia euoluta conspicior?
Heu me miserum, deest summarium peculium,
Basis senectutis meæ, atq; post labores vnicum
Vitæ meæ solatium. Quid restat heu mihi misero,
Nisi triste mendicabulum? O ciues miserrimi senis
Miserecite. Philo. Heus mi vir, quid hoc clamoris ante
hoc ostium?

Quid accidit? Rust. Perij miser. Philo. Quamobrem?

Rust. Ego occidi virum

Miserrim? Philo. qd hoc? virū occidisti? Erat cōsultior
Fuga tibi q̄ clamor, Rust. ego nō occidi, at occidi miser,
Mulier, quia ibi defeceram paulò prius pecuniam

Mei laboris precia numeraturus, adeunt perfidi

Me, nil mali tum suspiciatē, duo scholastici (vt autumo)

Quorū alter (vt biā diē locutus) mox philippū surpuit,

Quē dum fugacē persequor, venit alter, ac totam rapit

Vitæ meæ substantiam. Pet. τὴν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν ἔλαβεν.

Rust. Quid ais puer? Pet. Te inquam misellum. Rust.

Nil profectò certius.

Sed, quem citabas in tuo sermone peregrino, refer.

Quē tu mihi Cabisco? Quid ridetis? Pet. οὐκ ἔστιν οὐδὲν.

Ru. Quinā Stypos? Nū vīa id actū cōsciētia? quis hic

Stypos? Philo. Abi hinc Stypos. Tuāne nos pecuniam exiges?

Abi hinc senex delire. Nos scimus tuā pecuniam?

Pulsate, verberate, tradite procul his ab ædibus.

Phila. Iaces senex delire? Abi ocyus hinc, vel ad coruorū
vel ad

Tua sterquilinia. An tuæ pecuniæ nos argues

Fures? Abit socors, & vt meruit luto fœdè oblitus.

O quanta lucra, quāta cōmoda, opēsque mōx videbimus

Rust. Quid agam, querārve? Quò miser me vertam,
opis modo gratia?

Si ad præsidem confugero, argentum deest, quo iudicis

Animū in meā sententiā flectere queam. Vadam tamen,

Si fors meam sortem misertus adiuuet. Quæ vera sunt,

Quæ dicta sunt, puerbio. Abi in calamitosum illius.

Philo. Te subtrahas Petrisce oportet, nam pater cum
Gnorymo

Redit ebrius domum, amiculos morabimur nos sedulo

¶ **Scena V.** Galenus. Gnorymus. Septenarius.

Q Vid nunc futurum Gnorymæ? An domum
introgressus, iterum

Vxor is infelix caput verberibus obiectabos

Malum profectò viro cum fortissimo pugnare

(Necesse si sit) cominus, q̄ in mulierem rixari.

Gno. Non ibis hac hora. Audies me. Vesperti cū in strabib

Cœna, & vocãdi jam hospites, stabis meis pro foribus,

Videbis vitro te vocaverit. Nec alio pacto

Malam mulierem rectius mollire. q̄ contemptu

Poteris. Ga. Id vsq; experior; oblect̄r tibi. Gno. prudēter

Facis. Docebo te quoq; intus pluria. Gal. I, sequor te.

Ignoro quos vtrinq; risus audiam obstrepentes.

Malo fugere dicteria irridentium, q̄ verbis

Reuincere

¶ **Scena VI.** Philochrysum. Philargirium,
Cabiscus. Stypiscus.

E Vge adsunt amici. Petrisce capeto

Ne prodeas, nondū pater propriam domum introiuit.

Ga. Curnā sequenti (vt iusserā) numisma non reddebass̄

Sty. Reijcerē egōne philippeū tam splendidū? Nequa q̄,

Ga. Si redderes, mirus foret periculi, tibi primum.

Quia unde te accusaret, haud haberet, praesidi. Atqui
 Me (vt suspicor) nō viderat. Sty. nē accuset, obtrudatq;
 Me praesidis, melius? tenere q̄ abicere philippum.
 Eccas amicolae, ferem observant. mora nulla ne sit
 Nobis reuertētib⁹. Philo. adeste cito, mora in periclosū
 Ca. Quid nūc? vt estis timid⁹. vt estis scrupulos⁹, mēte
 Amantem oportet esse libera. Phila. Praesect⁹ oportet.
 Fortuna vt arripit? tunc secunda? Ca. Nunq̄ melior.
 Cræsi adfero ingentes opes. Philo. Dic seris Cabilce,
 Nū rusticū expoliastis? Ca. hem, q̄ rusticū? pol nūq;
 Quid huius in mētē venit? Philo. miris modis turbauit
 Iam rusticus (nescio quis) hanc nostrā familiā amonā,
 Et liberam, duobus implanatum ait sese esse
 Nebulonib⁹ Phila. scholasticis. Philo. quē (vt par erat)
 Cæliq; disturbauim⁹. technas Petric⁹ vias (trusūq;
 Certe autumat. Sty. Ha ha he. Phila. Quis hic risus
 (quod ajunt) plusquā
 Sardonicus? Ca. Mea vnica Philochrysum te dono
 Hoc munere aureo. Sty. Duplōq; te Philargyrū hocce
 Argenteo donabo munere. Intrō iam properemus.
 Sortē meq; nostram inter caliculos planius recitemus.
 Properemus inquā, vt trinq; nāq; in viculis sit strepitus.
 ¶ **Scena. 7.** Sycasta. Praetor. Satellites, 3. Trimeter)

Miranda sunt, si quæ feruntur vera sunt.
 Tum de Cabilci tum Stypticī fraudibus.

Nisi tempore his prætor malis occurreret,
Paulatim in omnem prouunt licentiam
Quapropter illi hæc suggerenda censeo &
Capienda si qua mihi ferantur commoda.
Et commodam, se Prætor ipse ingerit.
Sa. Te heros Sycastes vltro conuentum petit,
Præ. Moremur, hoc cum homine mihi est negotium
Sa. Delator in casses tuos feram inferet.
Sy. Salue domine Prætor Præ. Sycasta saluus es.
Nihil noui. Sy. Parum. Præ. Parum refer. Sy. Nihil
Tibi de Cabisco, aut de Stypisco prodium?
Præ. Certi nihil. Qui sunt ij? Sy. Adolescentulâ
Pol omnium, quos terra habet, nequissimi,
Qui fraude passim quoslibet.
Qui vina, carnes, lectulos dolo auferunt.
Præ. Qua vafricie? Sy. Longum foret tibi singula
Enucleare, pauca breuiter strinxero.
Nosti Lupi inter signium? Præ. Noui probe
Sy. Scio. Huc Cabiscus & Stypiscus (vt sibi
Condixerant) urnas ferentes fictiles,
Ab cenopola postulant Germanica.
Vina, & quæ ibi nouere non venundari.
Iam Cretica. Inde missi in ædas alteras,
Aquam hauriunt, dulce simulantes Creticum.
Denud ad eunt ædas priores, altera

Fracta lagena postulant es conglōs
 Vini duos Renensis (infortunium
 suum querendo, & improbum vinarium)
 In æneo sibi commodando vasculo.
 Vir acquiescit precibus, haudquaquam sibi
 Data verba suspicatus, at precium meri
 In ænea prompti fidelia exigit.
 Illi inquiunt, omnem se in effusum prius
 Pecuniam expendisse, si credat minus,
 Lagunculam cum Cretico dare pignori. Hanc
 Vir, nil doli latere suspicans, sibi
 Sequat, Abeunt, spondentes cum pecunia
 Mox se ad futuros. Sic suo Genio vacant
 Incogniti, damnum ferentes hydriæ.
 Præ. Per Herculem astus hic facetus, possiet
 Remittier, nisi accidisset crebriter.
 Sy. Cape reliqua. Cum ijdem eadem vespera
 Te præsidem, & totum senatum in ædibus
 Cœnare nossent consulis, viam obfident,
 Per quam sub horam noctis (vt fit) tertiam
 Agto creas ferret minister, & alia
 Postrema mensæ fercula. Oppandunt quoque
 Tenuem angiporto funem, vt implicitus pede
 Improvidus luto incidat. Tandem stata
 Rediens minister hora onustus lancibus,

Fune obligato pressus in lulum labat,
Cauensq; dapibus, sibi cauere negligit.
Verum inquinatus dum studet mundarier,
Cum pluribus etiam hi duo simul affluunt.
Alter sibi porrecta edulia sustinet,
Alter laternam dum leuat collapsam humi,
Simulatq; corrigere, dolo extinctam rapit.
Fugiunt uterq; per tenebras noctis, &
Casso ministro, te, tuisq; famentibus,
Genio suo indulgent, cutemq; exporrigunt.
Præ. Isthuc magis furtum sapit. Num plura sunt
Huius farinae, quæ sient memoranda? Sy. Sunt
(Nisi te grauet prolixitas) quamplurima.
Nam lectum ab altero æditum alter sustulit,
Modoq; ferunt æs abstulisse rustico. Præ.
Modo? Sy, modo, fama publica è. Præ. Sed q; modo?
Sy. Nisi sit onerosa (inquam) tibi prolixitas,
Quod fama fert modo publica, tibi suggeram.
Præ. Prolixitatem nec locus nec tempus hoc
Patitur, in auditorio dicturus es.
Sed ubi latere modo putas latrunculos?
Sy. In ganeo se aliquo retrudunt suspicor.
Nam è ganeo ferunt eos Didascalo
Iam per ministros publicos contraditos.
Præ. Hè. Sy. vapulasse. Præ. qd ergo? sunt scholasticis

Sy. Fuere, sed puto iam abdicatos litteris.

Præ. Vade, experire, deinde mox domum meam

Revertere. Sy. Faciam quidem non legniter.

Præ. Vade cito. Dum ferrum calet, cudendum erit.

Paulum moratus mox domum reuortero.

¶ **Scena Vii.** Rusticus. Prætor.

Satellites. 3. Septenarij.

ME miser, vt infortunia infortunijs succedūt
 Hunc circiter locum miser pecunijs meis spoliabar,
 Hic vapulabam, & in cloacam deprimebar insons.
 Et hætenus quærendo suscipi prætorem, a deo
 Tandem fatigatus sum, vt hircere vix quæ ad loquendam
 Sed ecce, adest cinctus caterua militum suorum,
 Adibo. Reddat hunc mihi Deus pius, mansuetus, &
 Tractabilis. Præ. quid vult sibi villanus ille? Adesto
 Sa. Procede, ades pagane. Quid tibi negotij? Adsis.
 Rust. Volo, sed pudore defecor. Sat. Minus pudendum.
 Accede.

Præ. Ne sternere, at causam tuam explica absque pauore

Ru. Heu dñe p̄tor hoc die, hac in vrbe, in hac platea,

Pecuniam, quam pro laboribus meis immensis

Paulo prius receperam, tota miser spoliatus

Sum. Præ. Quo modo? Num astu dolove? manibus
 aut violentis?

Rust. Si me audiat dñs meus, breui admodum sermone

Actum exposuero, neutiq̄ violentiā. Præ. Proferto.
Rust. Dum nūmulus meos recēseo, venit adolescens
Scholasticum quem suspicabar, comitēq; locutus
Mihī primulum, rapit illico imprudēti (vt extimo)
vnum

Philippeum, fugitq;. Quem dum nitor assequi, mox
Me paululum abducto venit sodalis (vt conijcio,
Quis prius non viderim) & tollit simul mihi omnē
Mi dñe residuam pecuniam. Præ. Quis ausit isthuc
In vrbe libera? Quid hoc? Rust. Sic actum. Præ.
Eum describe,

Quē videras. Ru. Pulcher, agilis, comāq; cinnimat^{us}
Non admodum procerus, at rubente tunica indutus
Nigrōq; pileo caput velatus, Præ. Hem, venabor
Si quo modo hos queam duosprehendere nebulones
Et perdere. Rust. Ecquid proderis misero impios
perdendo,

Si non, quod abstulere, eidem reddier curaris?
Etsi quidem mi dñe agricola sum rudis, bardusq;
Noui tamen debere te tantum iuuare oppressos,
Quantum opprimentes plectere. Sat. Intulit probē
mercede,

Præ. Quid efficere queā, nisi exhibeas mihi nocentes.
Rust. Scrutetur hanc dñs meus domunciā, fortassis
Pecuniæ meæ iudices, furēsve deprehendet.

Præt. Quo nixus argumento id autumas? Rukt.
Meam dum sortem

Flerem miser miserabilem, hac domo exeuntes ipsæ
Hera duæ mulierculæ, scholasticus quoq; procax,
Illudere meam calamitatem, opprobriôq; affectum
Abigere, cum nonnulla mihi de illis foret suspicio.
Et nescio quos mihi Cauiscos, quos Stypiscos ludens
Græcè puer memoraret. Præt. Hem, sedede paulu-
lum, sed

Longius ne abesto. Abi. Satel. Per Herculem, hic
Cabisus

Est, hic Stypiscus est, qui similibus tibi heros
Sceleribus accusati erant. Qui oppignerarunt vino
Redempto aquâ pro Cretico, atq; consulis ministro
Lapsu inquinato traditas dapes sibi abstulerunt.

Præt. Apparet. Ostium crepit, videte quis prospiciat

¶ Scena .IX.

Stypiscus. Satellites. Rusticus. Prætor.

V Trimetri.

Idebo si tutus Petrisco transitus
Hinc ad parentes pateat. Hui, quid Prætor hic?
Sa. Hic est profectò domine, quem iam Rusticus
Depinxerat. Se subrahit. Rust. Vidistis hunc
Qui prodit? Profectò is est, qui sustulit
Philippeum, reliquiq; furti conscius.

Præ. Properate vos, irrumpite, & producite

Totam familiam. Fortiter. Sa. Parebitus.

Aperite. Dissimulant. At introcumpimus.

Prodite vos, prodite. Prætor vos sin ut

Vult convenire. Rust. Timeo fortioribus

Aut pluribus tres non queant resistere.

Clamant, fremunt, tumultuantur, obstrepuunt.

Res salva, plorant, deprecantur, exente

Manicis revincti ferreis, trepidique eos

Sequuntur improbus puer cum feminis.

Quid nunc futurum? Quid spei mihi reliquum?

Præ. Cædantur hæc prostibula colaphis, at alios

Tres in phylacem patiendos ducite.

Tu sequere, reddetur tibi pecunia.

Rust. Denuo renatus videor. Hinc actus tuos,

Mores tuos heroicis, clementiam, &

Prudentiam laude efframdam vixero.

Præ. Non hoc requiro. Sequere me in prætorium.

¶ Chorus, Iambico dimetro.

O Bediendam præcipit

Tum sacra tum prophana lex

Principibus & senatui,

Qui plebi honestè præfident.

Non modo pijs, clementibus,

Probèq; præfidentibus.

Sed & improbis & dyscolis

Est obsequendum satrapis.

Nam omnis potestas à Deo est,

Quæq; à Deo, ordinata sunt.

Itaq; potentibus obstrepens,

Dei resistit ordini.

Hi dirigunt republicam,

Rebusq; priuis consulunt.

Sine his nec vîquàm tutus est

Nec in vrbe nec in agro locus.

Hi pauperis, viduæ, orphani,

Inopisq; causam vindicant,

Hi rusticos innocios

Seruant, perduntq; noxios.

Per hos sacris sub ædibus

Ritus sacrorum permanent.

Per hosq; leges publicæ

Vigent vbiq; gentium.

Quid Core, Dathânq; perdidit

Quid Abessalom, quid Bochriden,

Nisi insolens in principes

Gentis suæ arrogantia?

Te itaq; magistratum docet

Venerari honore debito.

Quod Cæsari ipse præstitit

D

A

Christus, suisq; tradidit.

Nedum Ioui recalcitres,

Iaculato ab axe caelico

Cum immanibus gygantibus

Pereas trifulco fulmine.

¶ Actus Quintus. Scena Prima.

Gnorymus. Galenus. Liturgus. Iarabici trimetri.

PVtaimus pro foribus his bacchantium

Pugnas fuisse, iam nihil tumultuum.

Prodi foras Galene, rugemur feris.

Gal. Perterruit profectò me quoq; strepitus.

Sed iam quid vxor incipit? Mandata dat

Liturgo ab ostiò Gno. Vt quidem antè dixeram,

Te reuocat vitro, non ferens absentiam.

Lit. Me iussit hera quaesitum abire herum meum, &

Gnatum suum, quos vbi modo inueniam haud scio.

At herus ad aedes Gnorymi iucundus est.

Gno. Num te petit? Quid dixerat? Ga. Men' vis puer?

Lit. Te rogat hera, vt quocysimè venias domum,

Quòd hospites vocandi, & alia in aedibus

Prius ordinanda sint quàm exiites.

Rogatq; serio honore pro domestico,

Iniuria sis immemor. Gno. Quin' me rogat?

Lit. Quid te roget? Gal. Vt iniuria sis immemor.

Li. Cui? Ga. hahaha. L. nò capio. Gn. abi, vctus' est.

Res mitiganda est vesperi. Gal. Dic me adfore
 Post horulam. Gno. Nonne id tibi prædixeram?
 Obsequere nunc, vehementius eras argue.

Gal. Stat acquiescere. Heus adesto vesperi.

Gno. Adero. Bene est. Venit vxor obuia mitior.

¶ Scena .II. Myfandra. Galenus.

Vereor virum affectum mea esse iniuria,
 Quod & absq; iusta causa eum ceciderim.

Nam traditis meis Petrisco clauibus

Priere cinnama, piper, & omne zaccarum.

Verum omnia hæc celanda prorsus sunt ei,

Ne habeat quibus firmet etiam partes suas.

Adest, benignius alloquar. Morata sum

Te mi vir hæctenus tua indigens opes,

Prudentia, atq; industria. Veni igitur, vs

Et singla disponamus ad conuiuium,

Et aureos tribuas duos, quibus piper

Et zinziber, cum zaccaro mihi comparem.

Gal Hui, rus sus aureos duos? Aromata

Nondum priora absumpta credidi. Quid est

Quod ipsa eam pecuniam non ceperis?

My. Id hæctenus tentare nolui, vt ipse scis,

Ne oriatur inter nos aliqua suspectio.

Gal. Sequere intrò. vt accipias, crasq; tempera.

My. Præi, lequar. Pro filio sollicita sum,

D .2.

Ne ferte bacchanalia, pariant ei (v^t
Vsu venit) aliquid mali, aut periculi.

Eccum, redit Liturgus, at sine filio.

Id quod facit multo magis iam me anxiam.

Gal. Vxor. My. Quid occipit? Gal. Vxor. My. Hemi
quid clamitas?

¶ **Scena. 3.** Liturgus. Mysandra. Galenus. Lorarius.

PER cuncta compita, fora, sphæristeria,
Tandem in scholam regressus illum quærito
Petriscon, & frustra fatigatum manent

Me forte verbera, quod domum non duxerim.

Aiunt sodales accitos iam præsidi. Hui,

Quid turbæ in ædibus? Quid audio miser?

Quæ furta mihi tandem imputant innoxios?

My. Adest, cui tua credidisti omnia, adeo

Vt propter hunc neq; parceres gnato tuo.

Huic (freta nempe tua fide) clausas meas

Iam credidi. Hic furti reus? Hic in ædibus

Solus moratus est. Gal. Ades trifurcifer,

Cui tanta credidi, tot aureos mihi

Semel auferas? Lit. q̄t aureos. My. Numerum rogas?

Nequissime? Lit. Ecquos aureos? Ego intiocens.

Gal. Tu plus minus mihi viginti es aureos

Furatus. Lit. Id herc sobrius non dixeris.

Gal. Tibi ebrius nefande videor? Reddito

27
Celeriter id quod eruisi serinio.

Lit. Iuro Iouem optimum, supremum, maximum.

Nil me tui attigisse furti gratia.

My. Respice marite. Commodum, en lorarios.

Adducier iubeto vinctum præfidi, vt

Examinatum, præter in cruce, puniat.

Lit. Me præfidi? Me prætor in cruce puniat?

My. Te præfidi. Lit. quid cōmerētē? Ga. Adeste vos.

Propter rei domesticæ furta, & alia

Crimina, scelestū hunc rapite. Lo. Quonā ducimus?

Gal. Ad Præfidem, quo Prætor ipsum examinet

Tantisper in suo equuleo, dum dixerit

Quantum abstulit, quo gessit, & crebriter

Patrauit. Lit. Heu, me innoxium? Ga. Hunc in noxiū

Inijcite vos manus. Lo. Renitaris licet,

Nobiscum adibis Præfidem. Gal. Sublimem eum

Rapite. Quid estis frigidi? Lo. Nos frigidi?

Quid nunc videmur? Gal. Acriores. Tollite.

Ego vos sequar. Lit. Vestram fidem ciues boni,

Vestram fidem, succurrite, hæc fero innocens.

Gal. A Gnorymo crepit ostium, morabor hunc,

Tu vade coniunx, redime quod necesse erit.

¶ **Scena .III.** Gnorymus. Galenus. Rusticus

VT habent negotia mi Galene? Ga. Pessimè.

Gno. Agiturne res vxoria tibi denuo?

D

Gal. O Gnoryme, omne peculium mihi famulus,
Quem credidi prorsus fidelem, dissipat,
Iam præter alia, nescio & quot aureos
Furto abstulit. Gno. qd ais mihi? Ga. furto abstulit.
Gno. Liturgus? Gal. Iplur. Gno. Nentiq̄ sperauerã.
Gal. Videor mihi omnium facile miserrimus.
Vxor procax, gnatus rapax, furax puer.
Vent serè ad restim negotium meum.
Gno. Quid ipse? Ga. Constante negat, quare accitis
Lorarijs adactus est ad præsidem.
Gno. Is iustus est, vsq̄ ad quadrantem extorsit,
Reddētq̄. Fidito. Quid hic senex ouans
Recenset? Heus senex quid agitur in fore? Rust.
Furtum, dolus, periurium. Gno. Istæc vetera sunt.
Rust. Expertus ipse sum nouissima. Gno. Hem senex
Qui expertus es? Rust. Pecuniam mihi dolo
Duo abstulere perfidi scholastici,
Veruntamen cum tertio, qui quoq̄ suis
Parentibus aliquot aureos subtraxerat,
Vincti simul seruantur. (vt puto) crucibus.
Valeant, meam mihi reddidit pecuniam
Æquisimus iudex. Gal. Quis ist hic tertius?
Rust. Nevi Cabiscon & Stypiscon, tertium
Puerum quidem non noueram. Gal. Liturgus est.
Rust. Hic seruus est, adductus vltimo innocens.

Gal. Tum' innocentem dixeris? Rust. Ego dixero.

Quia captus antè paruulus furti reus?

Gno. Vale senex. Gal. O Gnoryme, ô quantū vir hic

Amaritudinis incutit mihi scrupulum.

Hic filius? Gno. Vereor ego ipse plurimum.

Gal. Is ipse est, indicia multa congruunt.

Perij miser. Quin' ense coniugem meam

Sexcenties non interemi, quæ fuit

Vna autor huius Tragædiæ. Hei mihi.

Gno. Animæ quior sis mi Galene, forsitan

Periculum non tantum erit, quantum imminet.

Accurrit vxor, caue mali quicq̃ inferas.

Caue graues graue grauioribus malis.

¶ **Scena. 5.** Mysandra. Galenus. Gnorym. Nūcius.

Heu nos miserimos. Galene filius

Vinctus teneri dicitur, cruci quoq̃

Adiudicandus. Gal. Impijssima mulier,

Stultissimāq̃, nūc ne innocens est filius?

Vides modo quid egit indulgentia? My. Heu,

Sero sapio mi vir, sero sapio nimis.

Gno. Stet iurgium, videte si redimi queat.

Gal. Quid consilij vicine? Gno. Sollicita cito

Siquos habes notos amicos Præsidi,

Vt antequam pronuncietur, obuiant.

My. Accedit huc (quis nescio) celeri gradu.

D .4.

Moremur hunc. Nun. Aiunt Galenum in hoc loco
Morarier, cui traderem has epistolas.
Ca. Heus bone adolefcēs, ego Galenus: quid agitur?
Nun. Has litteras geminas Petrus filius
Tui vnicus mittit, vide celerrimē
Quid continent. Gal. Aperito eas ō Gnoryme,
Vt per legas. Gno. Ne fle, priores has tibi
Scriptis. Didascalō dabuntur alteræ.
Audito nunc. In mortis horrendæ vltimo
Positus pater discrimine, oro & obsecro
Clementiam tuam, vt adiuues me & eruas,
Siquo modo fieri queat. Cum cernerem
Matris meæ nimiam per indulgentiam
Vitia fore impunita, per licentiam
Quicquid libebat, id licere credidi,
Quicquid domi surripere quiveram dolo,
Ad improbos meos sodales, cum quibus
Et ipse sum in furto prehensus, transtuli,
Ego mi pater tuam pecuniam abstuli,
Culpam in Liturgum transferendam callidus
Putayeram, verum Deus pius arbiter
Quo innoxium seruet, prendit noxium.
Nunc itaq; clementissimē pater obsecro,
Vt alteras has litteras sine remora
Supplex meo tradas Didascalō, quia

Nisi ille seruet, de meo iugulo actum erit,

Vale. Igitur accelerato opus! Aditendum.

Gal. Eamus itaq; vt tradita hac epistola, ad

Clementiam hestere queamus supplices.

¶ *Scena. 6. Mysandra. Galenus. Didascalus. Puer.*

Quisnā Deus dabit hunc virū mihi propitiū,
Quē tam improbē infectata sum cōiitijs?

Gal. Vir obuius? Tu prorū, & supplex roga
Crimen remitti, quod in eum commiseras.

Did. Saluete vos. Quid tristior solito tuus

Galene vultus est? Quid vxor lachrymat?

Gal. Supplex rogat sibi remitti crimina,

Quæ in te procaciter nimis commisit. Did. Hei,

Surgat, facile remitero, etiam pluria.

My. Mei misereat te magister optime,

Quæ oculos meos ad te leuare indigna sum,

Sine te tamen mulier ego perditissima.

Did. A des, bono sis animo, a des, parce lachrymis.

Quid habes? Ga. lege o pceptor hasce litteras. Did.

Græcāsne? cui nā? Ga. mei heu. Did. qd lachrymas?

Gal. Gnati. Did. Petrisci? Gal. Perditi. Did. Hem,

lege hanc puer.

Pu. καλῶς Διδασκάλω πέτρισκος εὐπραγῶν

Διγὰσκαλ' ἕνεκά μου δ' ἔλωμ' ἀναξιόζ.

Θαυρῶν ὅμωζ σὴ' ἁριστότητι ἐμφύτω.

D 50

Ἰκετήριός σου δέομαι ὑπὲρ ζωῆς ἔμου.
ἢς χρυσάμιλλος ἔξουσίας χολαστικῆς.
Ἔνοιή με ταχύ παρόντος ἀπὸ τοῦ κηδῆνους
σταυρώσεως, ἢ δὲ ἐμὰ κλέμματ' ἔνιπεσομ.
ὅτι οὐκ ἔαρ σώσεως με σὺ, ὅσον οὐδέ ἔπω
Ἰκετ' μου πέπρακται τῆς Δέρας καὶ τοῦ Βίου
Ἄρ' ἔλθε λιπαρῶ ταχύπερο, θάβωδ'ω τέ με
ἔξαιρε, πρὶ μ' ἀπολέσθαι αἰχίσω μορφῶ
Ἐξῆς ἐπίστατα πρῶμενέσειε. Did. δ'ος. Pu. λαβέε.
Did. Misere et profecto me utriusq; & filij.
Verum quid hic autoritas nostra valeat?
Contrave iura quid mea scula præsidis?
Id est Mysandra mane quod tibi dixeram.
My. Nil præter iram & contumeliam (palam
Loquor) ego merui. Flectere misericordia.
Did. Quid Græca ἢ Latina scribere maluit?
Gal. Quo te (reor) magis flectat eruditio. Hen.
Pu. Mouvant magister te tam amaræ lachrymæ, &
Gemitus parentum. Moneat eruditio,
Moueat quoq; puerilis ægra infirmitas.
Se corriget puer, tuasq; perpetim
Miserationes prædicabit plurimas.
Did. Audi Galene. Vester (ita Deus me amet)
Et sum & futurus sum, quid autem per meam
Queam obtinere autoritatem nescio.

Eamus anteq̄ antevortat nos gravis,
 Seuera, & irrevocabilis sententia
 Iudicis. Ades puer ocys, gere virgulam. Pu. Heu.
 Gal. Prætoris optimi leues animos parent,
 Ac mitigent, quo facilius nos audiat.

¶ Scena VII. Iudex. Satellites.
 Fures. Didascalus. Parentes

Nunc hora serior, diesq̄ occidius est.
 Producite impios, vt extremam iuis
 Pro sceleribus sumant palam sententiam.
 Sat. Parebimus. Did. Iudex tribunal occupat.
 My. Heu. Did. Prodeunt rei. Acciditis supplices
 Prætoris genibus. Heus, vt est Myfandra? Ne
 Time. Galene tene labantem coniugem.
 Res saluæ erunt. Iu. Constitute. Ca. Heu miserimos
 Fures. Sty. Itane nos separas amara mors?
 Pet. O quis Deus poli, solive mihi pucro
 Miserebitur? Num mihi pater, num mater est?
 Maledicta furta, quæ me in hæc necis trahunt
 Discrimina. O parui greges scholastici,
 Parete præceptoribus vestris. Cauete
 Ab his quoq̄ impuriſſimis sodalibus.
 Hi in crimina, hi in vincla hi in necem induxere me.
 Iud. Satis λόγος. Quis hic irruit temerarius?
 Did. Iudex tremende tibi, tribunaliq̄ huic

Fœlicitatem & æquitate m vsq̄ imprecor.
Verum hunc puellum tum parentum lachrymis,
Tum ætate tenera, tum scholastico meo
Pro vetere privilegio, primum rogo,
Dein impero, mihi corrigendum creduas,
Discipulus est meus, meæ quoq̄ ferulæ,
Nondum tuis Prætor subactus legibus.
Jud. Tun' es scholæ nræ Didascalus? Did. Ego sum.
Jud. Partem alteram æquitatis esse te arbitrans,
Iuri meo iam cessero. Verum a modo
Cave puer manibus meisprehendier,
His iudicatis, dabo parentibus suum
Mancipium, & aurum residuum quod abstuli.
Did. Ago gratias tibi Prætor (vt queo) maximas,
Nostrâq̄ si vti opera velis, rursus impera.
Jud. Quin hos quoq̄ eximis? An ne & hi duo tui?
Did. Non sunt, fuere aliquando, sed rei vale
Dixere litterariæ. Et ferulæ meæ
Vterq̄ subduxere iam manum suam,
Veni puer, Iudex tuam rem perfice.
Pet. Venerande præceptor, quid vnq̄ pro his tibi
Dignè rependeres? Did. Tace, poteris quidem,
Sed moribus correctioribus. Veni,
Vt corrigaris more pro scholastico.
Nummis receptis nos parentes sequimini.

Gal. Sequimur magister, percat hæc pecunia.

Did. Recipite. Iudici referte gratiam.

¶ **Scena. 8.** Iudex. Fures. Satellites. Parētes. Lorarij

T Urbauit hoc nobis tribunal paululum
Didascalus. Nunc propius adducantur hæc

Iuuenes nefarij. Fu. Heu, salus nulla reliqua est.

Sa. Vtrunq; Iudex noxium vides. Iud. Bene est.

Sa. Adeste cuncti, state, taciti aduertite,

Pronuncianda nouissima est sententia.

Iud. Quo ciuitas sit nostra pestilentibus,

Et improbis semper viris liberrima,

Hos deprehensos in scelestis actibus,

Furto, dolo, rapina, & id genus alijs,

Et morte dignos iudicamus, & anteq̃

Sol occidat, laqueo necandos in cruce

Pronunciamus. Tuba sonet. Persequimini.

Educite. Sa. Exequemur. Fu. Heu clangor tubæ.

Iud. Lorarij, Liturgon absolutum hero

Reducite. Et gnato aureos quos abstuli,

Parentibus restituite. Lo. Hem, parebitur.

Pa. Te semper optime Prætor, & laudes tuas

Nos prædicabimus, dièq; crastini

Grati erimus hac super tua clementia.

Iud. Iamiam sat gratatum, abite ad liberos.

Sa. Hic verna, & hic est residuum pecunie,

A 978.857

